

EUROPEJSKIE DNI DZIEDZICTWA

POLSKI SPLOT

7-8/14 -15.09

INFORMATOR

województwo warmińsko-mazurskie

województwo warmińsko-mazurskie

miejsowości biorące udział w EDD 2019

Nidzica → 6

Barczewo → 8

Biesal → 9

Braniewo → 10

Działdowo → 11

Frombork → 12

Gołdap → 13

Groszki → 14

Kurzętnik → 15

Małydy → 16

Morąg → 17

Mrągowo → 18

Olsztyn → 19–23

Rumian → 24

Stębark → 25

Wzgórze Dylewskie → 26

Szanowni Państwo,

Obchodzone w Polsce od ponad 25 lat Europejskie Dni Dziedzictwa są ważnym wydarzeniem kulturalnym i społecznym. Ich znaczenie polega głównie na integrowaniu społeczeństw poszczególnych krajów Starego Kontynentu wokół idei ochrony dziedzictwa kulturowego, rozumianego jako wspólne, ponadczasowe dobro wszystkich narodów Europy. Mają one także wymiar edukacyjny, gdyż przybliżają obywatelom problematykę ochrony tego dziedzictwa, ułatwiając dostęp do zabytków i tzw. kultury wysokiej. W obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa uczestniczą wszystkie państwa członkowskie Rady Europy. Polska włączyła się do tej akcji w 1993 r. jako jeden z 50 krajów biorących w niej udział.

Obchody Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce - organizowane na różnych szczeblach samorządu terytorialnego - stwarzają niepowtarzalną okazję do promocji lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Celem tych obchodów jest bowiem propagowanie zasad ochrony zabytków i opieki nad nimi, zwrócenie uwagi na bogactwo i różnorodność kultur oraz umacnianie kulturalnych więzi lokalnych ponad podziałami społecznymi i administracyjnymi. Europejskie Dni Dziedzictwa są najważniejszą imprezą o zasięgu ogólnopolskim i imponującym rozmachu (2 tysiące wydarzeń kulturalnych, blisko 500 miejscowości, około 300 tysięcy uczestników), propagującą w społeczeństwie idee ochrony dziedzictwa kulturowego jako misji pokoleniowej.

W trakcie niezliczonej liczby imprez organizowanych w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, w sposób niekonwencjonalny i atrakcyjny zarazem, prezentowane są zabytki, będące świadectwem materialnej i niematerialnej spuścizny historycznej i kulturowej regionów, której poznanie jest ważnym elementem kształtowania tożsamości społeczności lokalnych.

Wydarzenia kulturalne odbywające się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa cieszą się coraz większym zainteresowaniem i poparciem władz samorządowych, instytucji kultury organizacji społecznych oraz osób prywatnych. Z każdym rokiem coraz mocniej wpisują się w świadomość społeczną Polaków, a przy tym stają się ważnym narzędziem edukacji w sferze ochrony dziedzictwa narodowego. Europejskie Dni Dziedzictwa są znakomitą sposobnością do budowania kapitału społecznego oraz podnoszenia poziomu wiedzy na temat wartości lokalnego dziedzictwa, a także rozwoju partycypacji społecznej na rzecz dobra wspólnego.

Tegoroczna 27 edycja obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa organizowanych w dniach 7-8 i 14-15 września 2019 roku przebiegać będzie pod hasłem „Polski splot”, wpisując się w założenia Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022 upamiętniającego 100 rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości, w nawiązaniu do hasła „Niepodległa dla wszystkich” przyświecającego ubiegłorocznym obchodom. Jest to temat bardzo szeroki,

dający możliwość przygotowania atrakcyjnej oferty kulturalnej skierowanej do jak najszerszego kręgu odbiorców.

Projekt EDD adresowany jest do wszystkich grup społecznych i wiekowych, niezwiązanych zawodowo z zabytkami. Ich naczelną ideą, od początku istnienia, jest wolny wstęp na wszystkie wydarzenia, co w naturalny sposób eliminuje problem wykluczenia niektórych środowisk z dostępu do dóbr kultury, ze względu chociażby na bariery ekonomiczne.

W realizację tego projektu angażują się przedstawiciele wielu profesji, organizacji i instytucji związanych z opieką nad zabytkami.

Na szczęblu centralnym koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa jest Narodowy Instytut Dziedzictwa, który co roku wydaje wojewódzkie informatory z programem wydarzeń, dostępne zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej, rozpowszechniane w miejscach aktywności publicznej, anonsujące organizowane w danym województwie atrakcje kulturalne, a także popularyzujące polskie zabytki oraz polską historię. Nawet po wielu latach są one swoistym kompendium wiedzy o dziedzictwie kulturowym w poszczególnych regionach kraju.

Piotr Gliński

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowni Państwo,

W ubiegłym roku uroczystie obchodziliśmy 100-lecie niepodległości Polski. Z tego powodu tegoroczne hasło Narodowych Dni Dziedzictwa „Polski Splot” zostało wybrane nieprzypadkowo. Nasza niepodległość nie została nam „dana”. Wykuwała się w bólach, była okupiona daniną krwi. II Rzeczpospolita była prawdziwym „splotem” – ludów, religii, wreszcie ziem odzyskanych bądź pozyskanych w drodze rokowań, powstań i walk wyzwoleniczych.

Nasze dzisiejsze województwo warmińsko-mazurskie jest tego najlepszym przykładem. Składa się bowiem z niewielkiej części dawnego Mazowsza oraz z części terenów dawnych Prus Wschodnich, czyli Mazur i historycznej Warmii. Nasz dzisiejszy region jest zatem prawdziwym, polskim „splotem”. Księstwo Mazowieckie, dawne Prusy Książęce oraz Warmia, będąca, od II pokoju toruńskiego, częścią Królestwa Polskiego.

Europejskie Dni Dziedzictwa odbywają się od ponad 25 lat. Nasz kraj włączył się w tę inicjatywę w roku 1993 jako jedno z 50 państw. Również i nasze województwo czynnie bierze udział w obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa, których koordynatorem, z ramienia Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, jest Muzeum Bitwy pod Grunwaldem. Serdecznie zapraszam Państwa 7-8 i 14-15 września na obchody Europejskich Dni Dziedzictwa na Warmii i Mazurach. Do zobaczenia!

Czesław Marek Brzezina

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

6 września

Uroczysta Inauguracja EDD w województwie warmińsko-mazurskim

inauguracja / wykład / pokazy

6 września 2019 | piątek

11.00 WOJEWÓDZKA INAUGURACJA EUROPEJSKICH DNI DZIEDZICTWA NA WARMII I MAZURACH

Zamek nidzicki, jeden z czterech w komturii ostródzkiej, zbudowano na zlecenie i pod nadzorem wielkiego mistrza Winrycha von Kniprode. Jest przykładem rozwiniętego typu budownictwa zakonowego. Położony na wysokim wzgórzu, na wschód od miasta otoczony moczarami i bagnami rzeki Nidy, zabezpieczał od południa państwo zakonne. Budowę zamku rozpoczęto około 1370 r., a w 1409 roku

rezydował już w nim krzyżacki prokurator. Gotycka twierdza o wymiarach 62 x 44 metry została zbudowana z cegły na wysokiej kamiennej podmurówce. Na poddaszu, w grubości murów, obiegają zamek krużganki obronne zarówno od strony zewnętrznej jak i od strony dziedzińca. Udostępniona zwiedzającym najstarsza zachodnia część zamku dominuje nad miastem. Elewacja od tej strony pokryta jest romboidalnym wątkiem z ciemnej cegły (zendrówka). Zewnętrzna fasadę zdobią też duże ostrołukowe gotyckie okna, a szczyty budowli zwieńczono sterczynami. Głęboko podpiwniczony gmach pokryto wysokim dachem. Pomieszczenia przyziemia (sklepienia kolebkowe) mieści-

ły niegdyś kuchnię, browar i spiżarnię. Reprezentacyjne pierwsze piętro z bogatym sklepieniem gwiazdowym, podzielone było na trzy części. Od południa mieściła się kaplica zamknięta absydą, w której widoczne są do dziś freski z przełomu XIV i XV wieku. Środkowa część pełniła rolę refektarza z czytelnym, choć zniszczonym malowidłem ściennym świętej Weroniki w adoracji aniołów. Refektarz sąsiadował z kancelarią wójta-prokuratora. Spichrze i krużganki obronne mieściły się na ostatnim piętrze zachodniej części zamku. Skrzydło wschodnie to budynek bramy wjazdowej flankowany wysokimi wieżami. Szyja bramna wyposażona była w dwie furty, bronę i zwodzony most opadający na suchą fosę. Wieże kryte dachami namiotowymi ozdobiono wnękami i płaskimi dekoracjami. W piwnicach wież znajdowało się więzienie. Nad bramą była zajmująca dwie kondygnacje kaplica zamkowa. W tej

części zamku ulokowano komnaty dla gości zakonu, tu też mieszkał wójt oraz kapłan. Rycerze, giermkowie i służba zbrojna kwaterowali w bocznych skrzydłach gotyckiej budowli. Obydwie bliźniacze, dwukondygnacyjne części pokryte są dachem pulpitowym i zwieńczone krużgankami obronnymi. Wykusze na zewnętrznych elewacjach to danskiery (ubikacje). Na dziedzińcu zamkowym widoczna była niegdyś studnia zaopatrująca załogę w wodę. W południowo-wschodnim narożniku wznosiła się okrągła wieża. Ślimakowe schody wieży wiodły do pomieszczeń mieszkalnych wschodniego skrzydła. Przedzamcze otoczone murem zbudowano w XVI wieku. Składa się dziś z dwóch budynków, niskiej bramy wjazdowej i okrągłej baszty. To tutaj znajdowały się stajnie, pracowali rzemieślnicy i zamieszkiwała służba. Drugie, nieistniejące już dziś przedzamcze spłonęło w 1784 roku. W jego miejscu rośnie dziś leciwy dąb. Zniszczony w czasie II Wojny Światowej i odbudowany w latach 1959-65 z przeznaczeniem dla instytucji kultury. Obecnie w zamku mieści się Nidzicki Ośrodek Kultury, Informacja Turystyczna, Biblioteka Miejska, sale wystawowe prezentujące historię ziemi nidzickiej, Galeria Sztuki „Pod Belką”, stała wystawa prac Mistrza Hieronima Skurpskiego oraz bractwo rycerskie, hotel i restauracja. Zamek jest miejscem magicznym, otwartym na wszystkich, skupiając wokół siebie wiele zróżnicowanych osobowości, organizacji i instytucji. Jest domem wielu muz i niechaj tak zostanie.

ORGANIZATORZY:

→ Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku

Stębark 1

☎ 89 647 22 27 @ edd@muzeumgrunwald.pl ▶ www.muzeumgrunwald.pl

→ Nidzicki Ośrodek Kultury

ul. Zamkowa 2, Nidzica

☎ 89 625 42 21 @ nidzickiosrodekukultury@poczta.fm ▶ www.nok.nidzica.pl

14 września

Artystyczne sploty Barbary Hulanickiej

projekcja / prezentacja,
wystawa, zwiedzanie,
koncert, zabawa dla dzieci

14 września 2019 | sobota

16.00–19.00 zapraszamy dorosłych i dzieci na spotkanie z twórczością **Barbary Hulanickiej**, artystki zakochanej w Warmii i Mazurach. Spotkanie odbędzie się w Barczewie w Salonie Muzyczny im. Feliksa Nowowiejskiego – Pracownia Hulanickich, ul. Mickiewicza 13,

Wydarzenie przypomni postać Barbary Hulanickiej, artystki zajmującej się tkactwem artystycznym, tworzącej przez wiele lat na Warmii i Mazurach oraz w samym Barczewie m.in. tkaniny dwuosnowowe. Swoimi wyjątkowymi tkaninami artystka opowiadała historię Polski i Warmii.

ORGANIZATOR:

→ Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Barczewie

ul. Mickiewicza 13, Barczewo

☎ 89 67 40 479 @ salonmuzyczny@barczewo.pl ▶ www.ckb.barczewo.pl

14 września

Polski splot!

zajęcia edukacyjne

9.00–13.00 zapraszamy na **zajęcia edukacyjne** do SP w Biesalu

Wieloletni Program **NIEPODLEGŁA** to wartościowa inicjatywa przeznaczona dla uczniów SP w Biesalu, która zaangażuje wielu uczniów i nauczycieli.

Historia tworzenia granic niepodległej Polski to wyzwanie dla każdego ucznia szkoły podstawowej. Na zorganizowanych zajęciach będziemy śledzić historię powstania granic Polski. Z bliska przyjrzymy się ich powstaniu. Wykonamy plakaty i gazetki ściennie nawiązujące do tematu.

ORGANIZATOR:

→ Szkoła Podstawowa w Biesalu

☎ 895 131 220 @ baworowska@onet.pl ▶ www.zspbiesal.edupage.org

BRANIEWO

14 września

Spacer po Braniewie

wycieczka / spacer

11.00–16.00 Miejska Biblioteka Publiczna w Braniewie serdecznie zaprasza na kolejną odsłonę **Spaceru po Braniewie**.

Spacer organizujemy z przewodnikami PTTK Heleną i Czesławem Kozłowskimi. Spacery cieszą się dużym zainteresowaniem. Podczas spacerów poznajemy historię miasta i braniewskich zabytków. Odwiedzimy miejsca niedostępne na co dzień. Zbiórka w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Braniewie, ul. Katedralna 7.

ORGANIZATOR:

→ Miejska Biblioteka Publiczna w Braniewie
t 556 442 452 @ mbpbran@wbp.olsztyn.pl
» www.biblioteka.braniewo.pl

DZIAŁDOWO

7 września

Spacer wzdłuż dawnego pogranicza

wycieczka / spacer

11.00–14.00 Muzeum Pogranicza w Działdowie ma przyjemność zaprosić na wspólny spacer wzdłuż dawnych granic przebiegających przez Powiat Działdowski. Wycieczka ta będzie doskonałą okazją do zgłębienia interesujących dziejów pogranicza oraz poznania walorów przyrodniczych okolicy.

Działdowo i najbliższe okolice przez kilkadziesiąt lat były terenem przy granicy. Od początków istnienia państwa polskiego tereny

te znajdowały się na styku kultury polskiej, mazowieckiej z kulturą mieszkańców Prus, którymi byli Prusowie, Polacy, Niemcy. Dzięki wspólnemu spacerowi uczestnicy będą mogli nie tylko poznać tę niezwykłą historię, lecz także aktywnie spędzić czas w atrakcyjnych okolicznościach przyrody. Zbiórka odbędzie się na parkingu przy zamku krzyżackim w Działdowie, następnie uczestnicy z przewodnikiem przejdą wzdłuż dawnych granic.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Pogranicza w Działdowie
ul. Zamkowa 12, Działdowo
t 236 972 332 @ kierownik@muzeum.dzialdowo.pl » www.muzeum.dzialdowo.pl

MUZEUM
POGRANICZA
w Działdowie

FROMBORK

7 września

Tajemnice Fromborskiej Katedry

zwiedzanie

17.00-19.00 zwiedzanie katedry pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Andrzeja Apostoła we Fromborku. Podczas zwiedzania odkryjemy niektóre z tajemnic katedry.

Co oznaczają symbole na łuku tęczowym? Dlaczego na sklepieniu prezbiterium wiszą kardynalskie kapelusze? Co odkryli konserwatorzy podczas konserwacji polichromii? Co pozostawił w po sobie biskup Adam Stanisław Grabowski? Te tajemnice odkryjemy podczas zwiedzania katedry.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Pomnika Historii Frombork Zespół Katedralny

ul. Katedralna 8, Frombork

☎ 600 980 952 @ kulturalny.frombork@gmail.com

➤ www.muzeum.frombork.pl

GOŁDAP

14 września

Od niemieckiego Gołdap do polskiego Gołdap

zajęcia edukacyjne

11.00-13.00 wykład prowadzony przez dr Jerzego Łapo wraz z prezentacją multimedialną oraz demonstracją eksponatów z Izby Regionalnej Muzeum „Muzeum Ziemi Gołdapskiej im. M.M. Ratasiewicza”. Podczas wykładu zostaną przedstawione konsekwencje końca II wojny światowej dla pogranicznego miasta na Mazurach. Omówienie przemian związanych ze zmianą przynależności państwowej. Ukazanie rozmiarów strat wojennych oraz procesu tworzenia zrębów nowego polskiego miasta Gołdap.

„A to Polska właśnie – patriotyczne świętowanie”

Na zaproszenie biblioteki Stowarzyszenie „Głos Puszczy Rominckiej” wystąpi z widowiskiem patriotycznym „A to Polska właśnie”. Celem widowiska jest pobudzenie uczuć miłości do naszej małej i dużej ojczyzny; ocalenie od zapomnienia, popularyzacja, promocja i ukazanie wartości kultury tradycyjnej oraz pieśni i widowisk patriotycznych – chcemy, by tradycyjne pieśni w gwarze regionu oraz pieśni patriotyczne nadal były śpiewane i znane w naszym regionie. Zależy nam zwłaszcza by młode pokolenie: dzieci i młodzież, poznawały te pieśni i je śpiewały.

ORGANIZATOR:

→ Biblioteka Publiczna w Gołdapi

ul. Partyzantów 31, Gołdap

☎ 87 6154881 @ dzs@bpgoldap.pl ➤ www.bpgoldap.pl

PARTNERZY:

→ Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie

→ Stowarzyszenie „Głos Puszczy Rominckiej”

➤ gołdap.info

➤ gołdap.org.pl

GROSZKI

14 września

Ścieżka plebiscytu

wycieczka / spacer

10.00–13.00 w czasie wyjścia terenowego prześledzimy historyczną granicę między Prusami Wschodnimi i Zachodnimi oraz jej zmiany po plebiscycie. Będzie to okazja do dyskusji nad kształtowaniem się państwowości w odradzającej się Polsce i panujących nastrojach w regionie.

11 lipca 1920 roku w Prusach Wschodnich odbył się plebiscyt, w którym mieszkańcy mieli zdecydować o przyłączeniu tych ziem do nowo powstałego państwa polskiego lub o pozostawieniu ich w granicach Prus Wschodnich.

Wyniki plebiscytu były dla Polski druzgocą klęską, jednak w jego wyniku przyłączono do Polski 7 wsi, w tym Groszki, i zmienił przebieg granicy Prus Wschodnich. W czasie wyjścia terenowego prześledzimy historyczną granicę oraz jej zmiany po

plebiscycie, będzie to okazja do dyskusji nad kształtowaniem się państwowości w odradzającej się Polsce i panujących nastrojach w regionie. Jakie oddziaływanie na lokalną społeczność miały znaczące europejskie wydarzenia? Czy zachodzące zmiany miały wpływ na tożsamość narodowościową mieszkańców regionu? Poznajmy lokalny kontekst dużych, historycznych wydarzeń i przyczyny powodzenia plebiscytu akurat w Groszkach.

W czasie wędrowki będzie nam towarzyszyć Marcin Zalewski – etnograf i regionalista. Trasa do przejścia to 8 km (ok. 3 h), prosimy pamiętać o wygodnym obuwiu i odpowiednim ubraniu. Zbiórka na placu wiejskim z pamiątkowym obeliskiem, Groszki (Gmina Rybno).

ORGANIZATOR:

→ Welski Park Krajobrazowy

Jeleń 84

☎ 236 981036 @ wpk.i.redman@warmia.mazury.pl

➡ www.parkikrajobrazowewarmiimazur.pl/welski

PARTNERZY:

→ Fundacja Wybudowania

KURZĘTNIK

14 września

Wielka Historia Małego Kurzętnika

festyn / biesiada

12.00–15.00 spotkania z historią w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, impreza plenerowa w amfiteatrze i ruinach zamku w Kurzętniku (plan na niepogodę – hala sportowa Zespołu Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku, ul. Grunwaldzka 37, Kurzętnik)

Na mocy traktatu wersalskiego z dnia 28 czerwca 1919 r. powiat nowomiejski z Kurzętnikiem zostały przyznane Polsce. Decyzja ta wzbudziła entuzjazm i radość wśród Polaków, ale niepodległość dla tak małych miejscowości jak Kurzętnik okazała się trudna. Jednak swoim zapałem mieszkańcy powoli tworzyli i budowali swoją małą ojczyznę. Impreza zatytułowana "Wielka Historia Małego Kurzętnika" ma na celu przybliżenie społeczności lokalnej procesu kształtowania się granic powiatu nowomiejskiego po

1918 r., ale również życie codzienne ówczesnych mieszkańców Gminy Kurzętnik i okolic. Mieszkańcy gminy będą mieli okazję odkryć historię swojego regionu, poznać jego bogactwo kulturowe, natomiast młodzież – poprzez aktywny udział w organizacji wydarzenia – kształtować postawę świadomej przynależności do Małej Ojczyzny.

Program:

- Powitanie uczestników i gości.
- Występ Zespołu wokalnego „Kantylena”.
- Krótki rys historyczny dotyczący EDD.
- Prezentacje wokalne- taneczne uczniów szkół podstawowych Gminy Kurzętnik.
- Ogłoszenie wyników konkursów: fotograficznego, sportowego i historycznego.
- Wystawy prac uczniów oraz lokalnych miłośników historii oraz rękodzieła artystycznego.

ORGANIZATOR:

→ Zespół Szkół im. Władysława Jagiełły w Kurzętniku

ul. Grunwaldzka 37, Kurzętnik

☎ 56 4409-85 @ zskurzetnik@wp.pl ➡ www.zskurzetnik.pl

MAŁDYTY

7, 14 września

Chcemy pamiętać

gawęda,
opowieść / warsztaty

7 września 2019 | sobota

9.00–11.00 spotkanie międzypokoleniowe członków Koła Emeryta "Złota Jesień" działającego przy GOKiS w Małdytach, z dziećmi z Przedszkola Samorządowego w Małdytach.

Podczas spotkania seniorzy opowiadają będą dzieciom o tradycjach i przekazach otrzymanych od swoich rodziców i dziadków. Podczas gawędy, wykorzystane będą również zdjęcia i pamiątki rodzinne udostępnione przez seniorów.

14 września 2019 | sobota

10.00–13.00 zajęcia warsztatowe dla dzieci i młodzieży w wykorzystaniu techniki decupage w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Małdytach

Tematyka zajęć nawiązywać będzie bezpośrednio do tradycji rzemiosła i mody polskiej z okresu po 1918 r.

ORGANIZATOR:

→ Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Małdytach

Kopernika 13b, Małdyty

☎ 89 7586134 @ gok.maldyty@wp.pl ▶ www.gokismaldyty.naszgok.pl

MORĄG

14 września

Splot plecionkarski

prelekcja, warsztaty

14.00–16.00 wykład na temat plecionkarstwa, używanych technik i materiałów oraz warsztaty plastyczne: wykonanie koszyków.

Impreza odbędzie się w Muzeum im. J. G. Herdera w Morągu i składa się z dwóch części. W pierwszej w trakcie prelekcji zostaną

omówione techniki oraz materiały używane w plecionkarstwie. Przedstawimy dzieje plecionkarstwa oraz najsłynniejszych twórców. Druga część zajęć to warsztaty: samodzielne wykonywanie koszyków z różnych materiałów plastycznych.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum im. J. G. Herdera w Morągu

ul. Gen. J. H. Dąbrowskiego 54, Morąg

☎ 89 7572848 @ morag@muzeum.olsztyn.pl

▶ www.morag.muzeum.olsztyn.pl

MRĄGOWO

7, 15 września

Polski splot mazurskich gburek z Żądźborka

7 września 2019 | sobota

12.00-13.30 zapraszamy na przyrodniczy spacer na trasie: od starego ratusza do parku pamięci na tzw. żądźborskie pola. Wydarzeniu towarzyszyć będzie prezentacja dawnego stroju mazurskiego damskiego i męskiego. W ramach spotkań EDD będziemy opowiadać o skomplikowanych losach kobiet, które przybyły na Mazury i tych urodzonych na Mazurach. W trakcie spotkania poruszymy temat dbałości o wspólną przeszłość. Na miejscu spoczynku Henriety Mrongovius kuzynki Celestyna Mrongoviusa, działacza walczącego o zachowanie polskości na Mazurach, a od którego Mrągowo nosi swoją nazwę posadzimy wspólnie

wycieczka / spacer, gawęda, opowieść

z uczestnikami jesienne kwiaty i ozdobne rośliny. Spotkanie odbędzie się w lekkiej konwencji i bez ograniczeń wiekowych uczestników, dostosowane do tempa spaceru rodzinnego.

15 września 2019 | niedziela

12.00-13.30 w Centrum Kultury i Turystyki w Mrągowie na zakończenie akcji EDD pokażemy prace rękodzielniczą, odbędzie się też prezentacja warsztatu tkackiego twórczyni ludowej. Pokażemy polskie i mazurskie sploty w tkaninach oraz zaprezentujemy splecione historie kobiet ukazane w twórczości m.in. pisarek piszących o życiu na dawnych Mazurach.

ORGANIZATOR:

- Stowarzyszenie Zielone Dzieciaki
- ☎ 87 6154881 @ programpomost@gmail.com
- www.zielonedzieciaki.fnp.org.pl

- Instytut Zdrowia i Hortiterapii
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Miłośników Twórczości Ernsta Wiecherta
- Społeczny Komitet Ratowania Cmentarza Ewangelickiego w Mrągowie

OLSZTYN

15 września

Splot niesprzyjających okoliczności wokół plebiscytu na Warmii i Mazurach

wykład / prelekcja,
warsztaty, zwiedzanie

12.00-16.00 niedziela w Muzeum – bezpłatna impreza, podczas której zwiedzający obejrzą wystawę poświęconą historii „Gazety Olsztyńskiej” (1886-1939). Celem piśmiennictwa było budzenie i podtrzymywanie polskości na Warmii.

publikacji na temat obrad konferencji pokojowej w Paryżu, traktatu wersalskiego, a następnie samego plebiscytu 11 lipca 1920 r. oraz doniesień z frontu wojny polsko-bolszewickiej. Dla najmłodszych uczestników imprezy zostaną przeprowadzone warsztaty plastyczne z wykorzystaniem motywów z warmińskich ubiorów ludowych i ręcznie tkanych chodników.

Na wystawie zostanie przeprowadzony wykład dotyczący, drukowanych w „Gazecie”

ORGANIZATOR:

- Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie Oddział Dom „Gazety Olsztyńskiej”
- Targ Rybny 1, Olsztyn
- ☎ 89 5340119 @ dgo@muzeum.olsztyn.pl ➤ www.muzeum.olsztyn.pl

14 września

Z barwnej przędzy, różnym splotem

warsztaty

11.00-13.00 w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa w Muzeum Warmii i Mazur zaprezentujemy kilka obiektów z bogatej kolekcji samodziółów olsztyńskiego muzeum. Wśród nich znajdą się m.in. płachty mazurskie – tkaniny okryciowe o wzornictwie charakterystycznym dla naszego regionu; spódnice wełniane typu struk a także barwne pasiaki i kraciaki. Wydarzenie to

okazja do poznania obiektów nieprezentowanych obecnie na wystawach oraz podróż w świat dawnego tkactwa. Dodatkową atrakcją spotkania będzie możliwość zmierzenia się z krosnem i przędzą w ramach części warsztatowej (dla dzieci i dorosłych). Lokalizacja: Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, zamek.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie

ul. Zamkowa 2, Olsztyn

☎ 89 5279596 @ sekretariat@muzeum.olsztyn.pl ▶ www.muzeum.olsztyn.pl

7 września

Muzyka powojennej Warszawy

koncert

17.00-18.00 na scenie przy „Uliczce Sztuki” zabrzmie muzyka prezentowana przez kwartet jazzowy MC Kwadrat pt. „Muzyka Powojennej Warszawy”

Koncert przedstawiający ewolucję powojennej muzyki rozrywkowej począwszy od twórczości kapel podwórkowych i ulicznych bardów, poprzez narodziny polskiego

jazzu, ówczesną twórczość estradową i muzykę filmową po współczesne piosenki inspirowane twórczością okresu 20 - lecia międzywojennego. Będzie to wspomnienie muzyczne wykonawców takich jak: Stanisław Grzesiuk, Mieczysław Fogg, Hanka Ordonówna, Eugeniusz Bodo, Jan Kiepura, a także późniejszych artystów nawiązujących do muzyki tamtych lat.

ORGANIZATOR:

→ Miejska Biblioteka Publiczna w Olsztynie

ul. Radziewiczówny 2, Olsztyn

☎ 89 5266517 @ ewa.winnicka@multicentrum.net ▶ www.multicentrum.net

OLSZTYN

14 września

Makatka Niepodległości

warsztaty

10.00-13.00 Multicentrum zaprasza wszystkich zainteresowanych na warsztaty graficzne z projektowania powojennych makatek służących do dekoracji ścian, mebli. Podczas zajęć stworzymy makatki przedstawiające najważniejsze postaci, wynalazki i wydarzenia dwudziestolecia międzywojennego w Polsce (przykładowe hasła: Luxtorpeda, budowa Portu Morskiego w Gdyni, wprowadzenie polskiej waluty – złotego, przewrót majowy, Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Ignacy Jan Paderewski).

Makatki będą plastycznie nawiązywać do swoich klasycznych form – wykorzystamy motywy i wzornictwo ludowe. Projekty zostaną wykonane w komputerowych programach graficznych (ArtRage i Corel) pod opieką grafika. Po zakończeniu prac zostanie zorganizowane głosowanie na najlepszy projekt, zaś wybrana praca zostanie zrealizowana w formie prawdziwej, haftowanej makatki. Projekt zrealizuje firma zajmująca się haftem komputerowym.

ORGANIZATOR:

→ MBP Multicentrum

ul. Limanowskiego 8, Olsztyn

☎ 89 5266517 @ ewa.winnicka@multicentrum.net ▶ www.multicentrum.net

OLSZTYN

7 września

Stary Ratusz Story

gra miejska/zabawa dla dzieci,
publikacja, prezentacja

11.00-17.00 zapraszamy wszystkich w niedzielę, a jednocześnie długą, bo sięgającą kilkaset lat wstecz, podróż wokół Starego Ratusza. Od kilkudziesięciu lat mieści się w nim Wojewódzka Biblioteka Publiczna i jako jej przedstawiciele witamy cię w naszych progach. Rozgość się i zobacz, jakie tajemnice kryją się w 14-wiecznych murach. Przygotowaliśmy dla ciebie:

– album poplenerowy z rysunkami oraz fotografiami Starego Ratusza wykonanymi przez uczniów Państwowego Liceum Plastycznego zawierający bibliografię dotyczącą tego budynku; – krótkometrażowy film o Starym Ratuszu przygotowany przez Karolinę Lewandowską – artystkę, graficzkę, reżyserkę; – grę miejską „Wokół Starego Ratusza”, która przybliży Wam jego historię.

ORGANIZATOR:

→ Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie

ul. Stare Miasto 33, Olsztyn

☎ 89 5249046 @ promocja@wbp.olsztyn.pl ▶ www.wbp.olsztyn.pl

15 września

Granicą Plebiscytu. Groszki 1920

warsztaty, spacer, wycieczka

10.00-13.00 w miejscowości Groszki odbędą się warsztaty plastyczne „Godło Niepodległej”- adresowane do dzieci przed-szkolnych i w młodszym wieku szkolnym. Głównym celem warsztatów będzie przybliżenie znaczenia i symboliki Godła Niepodległej.

Warsztaty historyczne „Na ścieżce Plebiscytu” będą adresowane do uczniów szkół podstawowych i mieszkańców Gminy Rybno. Zajęcia na ścieżce dydaktyczno-historycznej będą w głównej mierze popularyzowały wydarzenia historyczne z 11 lipca 1920r., pokazywały bohaterów tamtych czasów, a także ustalenie i przebieg granicy polsko-niemieckiej przed plebiscytem i po plebiscyście.

Kolejną formą adresowaną dla uczestników Europejskich Dni Dziedzictwa będzie

spacer edukacyjny „Granicą Plebiscytu” adresowany do wszystkich zainteresowanych historią i wydarzeniami w miejscowości Groszki. Celem spaceru będzie przejście granicą polsko-niemiecką wyznaczoną w wyniku plebiscytu 11 lipca 1920 roku. W czasie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa będzie zorganizowana wycieczka rowerowa szlakiem miejscowości, które zostały przyłączone do Polski (Groszki, Naguszewo, Lubstynek). Wszystkie działania przyczynia się do popularyzacji wiedzy na temat historii plebiscytu w Groszkach. Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Rumianie chce w sposób atrakcyjny, niecodzienny, w poczuciu odpowiedzialności przekazać historię tamtych ważnych dni mieszkańcom Gminy Rybno.

ORGANIZATOR:

→ Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Rumianie

Rumian 12

@ sprumian@wp.pl ▶ www.sprumian.pl

7 września

Legends mazurskie

wystawa

18.00-19.00 zapraszamy na międzynarodowy plener malarski „Legends mazurskie” zakończony otwarciem wystawy poplenerowej.

„Legends mazurskie” plener malarski i wystawa. Temat nawiązujący do trudnej sytuacji kształtowania się granic Polski w Prusach Wschodnich gdzie większość jej mieszkańców posługiwała się gwarą warmińską i mazurską, a pomimo to region ten nie został włączony do Polski.

Plebiscyt na Warmii i Mazurach (Prusy Wschodnie) 11 lipca 1920, w którym ludność zamieszkująca Warmię, Mazury i Powiśle

miała zdecydować o przyłączeniu tych ziem do nowo powstałego państwa polskiego lub o pozostawieniu ich w granicach Prus Wschodnich przyniósł dla Polski drugą klęskę pomimo, że według danych polskich, 80% jego ludności posługiwało się w życiu codziennym lokalnym wariantem języka polskiego (warmiński i mazurski). Lokalizacja: Gospoda Rycerska pod Grunwaldem, Stębark 43,

Warmińsko-Mazurska Fundacja Sztuki organizator pleneru i kurator wystawy Aneta Tetmer.

ORGANIZATOR:

→ Warmińsko-Mazurska Fundacja Sztuki

☎ 519 795 592 @ anetatetmer@gmail.com ▶ www.gospoda-rycerska.com

8 września

Wielobarwna „tkanina” kulturowa Wzgórz Dylewskich

konkurs

8.00–17.00 wycieczka autokarowa z przewodnikiem odwiedzi kurhan, grób, kaplicę, cmentarz, jezioro, lapidarium, gliptotekę i park (wszystkie miejsca związane bezpośrednio lub pośrednio z historią i kulturą dawnych i współczesnych mieszkańców Wzgórz Dylewskich) w Bednarkach, Dylewie, Glaznotach, Wysokiej Wsi, Pietrzwaldzie i Zajączkach. Następnie spróbują poprzez napisane przez siebie w rywalizacji konkursowej haiku oddać klimat tych miejsc swój sposób ich postrzegania. Prace oceni profesjonalne jury, które podczas

biesiady przy ognisku wręczy laureatom konkursu nagrody, a pozostałym uczestnikom symboliczne upominki ufundowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Ze względów organizacyjnych udział w wydarzeniu może wziąć maksymalnie 25 osób, decyduje kolejność zgłoszeń na adres organizatora. Przedsięwzięcie kierowane jest przede wszystkim do nauczycieli przedmiotów humanistycznych. Lokalizacja: Wzgórze Dylewskie.

ORGANIZATORZY:

→ **Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie – Olsztyńskie Centrum Edukacji Ekologicznej**
ul. Głowackiego 17, Olsztyn
t 501 602 659 @ tanski@wmodn.olsztyn.pl
➔ www.wmodn.olsztyn.pl

PARTNERZY:

→ **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie**
→ **Pracownia aktywności Obywatelskiej i Dokumentacji Dziedzictwa**

zabytkomania

ogólnopolski konkurs filmowy / nid.pl

**DROGI
DO WOLNOŚCI**

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL INSTITUTE OF CULTURE
AND HERITAGE

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW MINISTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO W RAMACH PROGRAMU WSPÓŁCZYNNEGO NIEPODLEGŁA NA LATY 2018-2021

KOORDYNATOR WOJEWÓDZKI:

→ Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku

Stębark 1, 14-107 Gierzwałd

☎ 89 647 22 27 ✉ edd@muzeumgrunwald.pl ➡ www.muzeumgrunwald.pl

TEKSTY:

→ przygotowane przez organizatorów wydarzeń

FOTOGRAFIE:

→ ze zbiorów: organizatorzy oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa

→ na okładce: Zamek w Nidzicy

PROJEKT IDENTYFIKACJI WIZUALNEJ EDD:

→ Waldemar Węgrzyn, Zofia Oslisło / Printscreen

SKŁAD I ŁAMANIE:

→ Marek Krajewski

© wszelkie prawa zastrzeżone

Narodowy Instytut Dziedzictwa

Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w Stębarku

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022

Dofinansowano ze środków Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

DRUK:

→ Drukarnia KOLUMB

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmian w programach!

NUMER ISBN 978-83-66160-28-6

Stębark 2019

PATRONAT HONOROWY
Marszałek
Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Gustaw Marek Brzeziński

RMF FM

NAJLEPSZA MUZYKA

Dzięki aplikacji RMF ON posłuchasz w swoim telefonie i tablecie radia RMF FM oraz 100 innych stacji radiowych z portalu RMF ON. Pobierz!

www.rmfon.pl

Available on the
App Store

POBIERZ Z
Google play

Windows
Phone

Zeskanuj kod
SNAP CHAT
i oglądaj na żywo
radio RMF
od kuchni.

SNAPCHAT: radio.rmffm

никогда

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.